

5 anys de presó, 32 anys després

• Condemnen un militar xilè retirat per l'assassinat del capellà castelloní Joan Alsina i Hurtós, produït el 19 de setembre de 1973 arran del cop d'Estat

• És l'únic supervivent de l'escamot que va protagonitzar l'assassinat, després que l'autor material se suïcidés turmentat pel que havia fet

JOSEP M. BERNILS

El relat de Nelson Bañados, escrit l'any 1990, explicant com va matar Joan Alsina el 19 de setembre de 1973 és esfereïda. Aquest ciutadà xilè era, en el moment del cop d'Estat que va protagonitzar el general Augusto Pinochet, un recluta de 18 anys. Els seus superiors, el capità Mario Caravés i l'oficial Donato López, el van acompanyar en el moment d'executar el sacerdot empordanès al pont Bulnes, sobre el riu Mapocho, a Santiago.

"En Joan anava emmanillat. Estava bé, serè, però no parlava. Jo era l'encarregat de les execucions al pont Bulnes. En vaig matar molts aquells dies. Tots els qui estaven detinguts a l'Institut estaven condemnats a mort, perquè teníem por que en reconeguessin un altre dia, i ens poguessin denunciar o matar. Nosaltres complíem ordres. Havíem de liquidar tots els comunistes i sediciosos... Molts dels qui portàvem a matar ploraven i ens

La Fundació Joan Alsina reclama el procés al general colpista Augusto Pinochet, a qui considera el veritable culpable de la mort

demanaven clemència", escrivia el 14 d'agost de 1990 en una carta adreçada a Joan Alsina, el pare del sacerdot que

Joan Alsina en una imatge característica i la portada del llibre que, fa deu anys, ja avançava tota la veritat sobre la seva mort

Joan Alsina en una imatge característica i la portada del llibre que, fa deu anys, ja avançava tota la veritat sobre la seva mort

demanaven clemència", escrivia el 14 d'agost de 1990 en una carta adreçada a Josep Alsina, el pare del sacerdot, que encara vivia a Castelló d'Empúries.

"En Joan restava serè i callat. Jo no sabia que fos capellà. M'ho va dir ell mateix (...) El van fer baixar i em vaig disposar a embenar-li els ulls. Però en Joan em va dir: "Si et plau, no em posis la bena. Mata'm de cara. Vull veure't i perdonar-te..." (...) En Joan va alçar els ulls al cel, va aixecar les mans i les va posar sobre el cor, movia els llavis. Estava resant. Vaig sentir que deia: 'Pare, perdona'ls'. Jo vaig disparar la ràfega, totes les deu bales. Jo volia dispar-li amb la pistola, però ho vaig fer amb la metrallera perquè tot anés més ràpid", continua explicant.

Això passava el 19 de setembre de 1973. Nelson Bañados es va suïcidar poc temps després d'escriure aquest testimoni que el va turmentar prop de vint anys. "Mai més no ho podré oblidar. Ell em mirava els ulls i em perdonava. No en guardava cap rancor. No em va insultar. Va morir perdonant-me. Mai més no podré oblidar que jo he mort mossèn Joan Alsina. El vaig matar sense motiu i ell em va perdonar", acabava dient en la seva carta. Si Bañados es va suïcidar, el capità de la patrulla, Mario Caravés, actualment també està mort.

Judici contra Donato López

El passat 18 d'octubre, és a dir 32 anys després d'aquells fets, la justícia xilena va dictar una sentència condemnatòria per l'assassinat de Joan Alsina. El jutge Jorge Zepeda va condemnar l'oficial retirat Donato López Almarza a cinc anys de presó pel delictes d'homicidi qualificat. En la seva resolució, el jutge Zepeda considera el cas "un delictes de lesa humanitat", al qual correspon aplicar normes de dret internacional, sense que es pugui aplicar ni la prescripció dels fets ni una amnistia.

De fet l'inici d'aquest procés cal buscar-lo en les gestions iniciades l'any passat des de la Fundació Joan Alsina, amb seu a Castelló d'Empúries, que va demanar una acció de la justícia internacional que condemnés els culpables de l'assassinat del sacerdot empordanès. Un cop coneguda aquesta

sentència, des de la Fundació s'ha remarcat que no se sentiran completament satisfets fins que es jutgi i empresoni el general colpista Augusto Pinochet, a qui consideren com el "veritable culpable de la mort del mossèn".

D'altra banda, el col·lectiu de capellans aplegat sota el nom de Fòrum Joan Alsina

han explicat que "nosaltres tenim l'ànim de perdonar, de la mateixa manera que va fer el mateix Joan amb el seu botxí abans que l'assassinés, però evidentment cal tenir en compte la qüestió judicial que ha de fer el seu curs". En aquest cas, la sentència arriba amb 32 anys de retard. Però ha arribat.

Mossèn Joan Alsina treballava com a cap de personal a l'hospital San Juan de Dios, a Santiago

L'11 de setembre de 1973 el general xilè Augusto Pinochet va encapçalat un cop d'estat contra el president socialista, Salvador Allende, que es va suïcidar al mateix palau presidencial. A partir d'aquell moment els colpistes van desfermar una acció repressora sobre la població que s'havia significat en la militància dels partits democràtics, amb milers d'execucions i les ja conegudes desaparicions de persones, que en molts de casos encara en el dia d'avui continuen sense saber-ne el parador.

Pel que fa a l'assassinat de Joan Alsina, la comissió d'investigació -segons l'informe definitiu al qual va tenir accés HORA NOVA fa dos anys i que coincideix amb les versions apuntades en llibres com el darrer que s'ha publicat, *Joan Alsina, l'altra versió*- "els dies 15, 17 i 29 de setembre de 1973 les tropes militars van entrar a l'interior de l'hospital San Juan de Dios de Xile, i van detenir a nombroses per-

sones, cinc de les quals van ser executades i dos es troben fins a la data desaparegudes". Entre els assassinats hi havia mossèn Joan Alsina que treballava al centre com a cap de personal, una feina que compaginava amb la seva tasca pastoral, plenament significada a favor dels més desfavorits.

Alsina va ser retingut uns quants dies a

Després de ser detingut i torturat, va ser executat per un escamot militar al pont del riu Mapocho

l'institut Diego Barros, on va ser torturat, i des d'allà traslladat al pont del riu Mapocho, on fou executat. El seu cos va ser trobat el dia 27 de setembre a l'Institut Mèdic Legal. Oficialment va morir per "múltiples ferides de bala" (sic). Les investigacions de la Comissió van con-

cloure que el capellà fou executat "essent responsables els agents de l'Estat". Per aquest motiu ara s'ha processat l'únic militar supervivent d'aquell escamot que va acabar amb la vida del sacerdot empordanès.

Joan Alsina havia nascut a Castelló d'Empúries el mes d'abril de 1941 i als 11 anys va ingressar al seminari de Girona. Als 19 es va traslladar a Madrid per estudiar teologia i el 1965, de retorn a la diòcesi de Girona, el bisbe Narcís Jubany el va destinar a la parròquia de Malgrat de Mar, on va estar fins que el 29 de gener del 1968 va viatjar a Xile. Alsina va decidir, al cap de poc d'arribar al país sud-americà i seguint els criteris del renovador concili Vaticà II, compaginar la seva tasca pastoral amb una feina laboral. També va entrar en contacte amb el Moviment Obrer d'Acció Catòlica (MOAC), fet que el va posar en el punt de mira dels colpistes.